

Татарски образи в българския национален наратив през XIX век

Венета Янкова

(Резюме)

Изложението проблематизира морфологията на другостта в българския метаразказ с емпиричния татарски случай според представите на българина от края на XVIII и XIX в. Чрез анализ на конкретни фолклорни текстове и на книжовни произведения от епохата на Българското възрождане (до края на 70-те години на XIX в.) то очертава татарската топка в колективната памет на българите, изказват се предположения за нейните генезис, аспекти и функционалност. Обобщава се, че хетерогенните татарски образи в българския национален наратив са варианти от стереотипни представи за похитителя. Те възпроизвеждат митологеми, оформящи фолклорно-митологична матрица при осмислянето на чуждостта. Допуска се, че според анализирания материал в българските фолклорни песни не съществува самостоятелен татарски сюжет, тъй като татарските топоси са вторично инкорпорирани към песенни мотиви, свързвани с похищение. Това са хетерогенни напластявания, отнасяни към реалии от миналото – конкретно историческо и/или представено в обобщени образи. Такива митологизирани образи и техни конотации се разпространяват и в писмените текстове от края на XVIII и от XIX в. в подкрепа на българския „голям наратив“, който легитимира идейния проект за създаването на нацията. От средата на XIX в. в емпиричния опит на непосредственото общуване преселниците татари постепенно се осмислят в техния всекидневен човешки образ.

Ключови думи: (кримски) татари; български национален наратив

Венета Янкова

Шуменски университет

„Еп. Константин Преславски“

ул. „Университетска“ № 115

9700 Шумен, БЪЛГАРИЯ

veneta_yankova@abv.bg